

Raadsvoorstel

Onderwerp: Implementatieplan Ontwikkelplein Het Hogeland

Datum: 8 november 2023

Agendapunt: 7

Behandeling: Besluitvormend

Portefeuille-

houder(s): Wethouder M.A. de Visser

Steller: Robert Bolt/ Henny Hoekstra

Zaaknummer: Z.HHL. 078554

Geachte leden van de raad,

1. Samenvatting

In 2020 heeft de gemeenteraad het beleidsplan *Leerwerkbedrijf Werkplein Ability 2019-2026* vastgesteld. Dit beleidsplan richt zich op de omvorming van Ability tot een Leerwerkbedrijf en het beschrijft de wijze waarop het Leerwerkbedrijf vorm moet krijgen. Voor deze transformatie is een periode van 7 jaar uitgetrokken (tot en met 2026). Ook heeft de raad hier geld voor beschikbaar gesteld.

Inmiddels zijn we drie jaar verder en is er veel gebeurd. We zijn op een kruispunt aangekomen en stellen voor om een andere richting in te slaan waarbij we verschillende aspecten uit het oorspronkelijke beleidsplan anders en scherper gaan richten. Inhoudelijk gaat het om wijzigingen ten aanzien van de visie op de infrastructuur van Ability en het ombouwen van de infrastructuur naar een algemene voorziening en de identiteit en naamgeving van de nieuwe leerwerkvoorziening.

De infrastructuur van Ability zal meer worden ingezet en opengesteld als een leerwerkomgeving en zal zich verbreden naar een voorziening voor vele doelgroepen en waar inwoners zich kunnen ontwikkelen naar en in werk, bijvoorbeeld in de vorm van praktijk- en vakopleidingen. Omdat dit ook gevolgen heeft voor de identiteit van het leerwerkbedrijf stellen we een nieuwe naam voor: Ontwikkelplein Het Hogeland. Deze naam doet meer recht aan het principe van een integrale voorziening waarin verschillende professionals en diensten binnen de gemeente hun rol spelen en hun bijdrage leveren.

Ontwikkelplein Het Hogeland is de overkoepelende term voor aan de ene kant een verzameling leer-werkvoorzieningen, zowel binnen als buiten de gemeentelijke organisatie en aan de andere kant de organisatie van een klantreis, begeleid door medewerkers van het Team Ontwikkeling en Werkbegeleiding.

Voor de resterende periode van het implementatietraject hebben we incidenteel geld nodig ten laste van de algemene reserve. Daarnaast zullen we het rekeningresultaat van 2022 en bestaande structurele gelden voor begeleiding van doelgroepen, het reïntegratiebudget en ESF React EU anders gaan inzetten. In dit voorstel wordt voorgesteld om de begroting 2023 te wijzigen.

2. Gevraagd of voorgesteld besluit

Voorgesteld wordt:

- Het implementatieplan Ontwikkelplein Het Hogeland vast te stellen;
- € 600.000 incidenteel beschikbaar te stellen voor de benodigde ondersteuning bij de uitvoering van het implementatieplan en dit bedrag ten laste van de algemene reserve te brengen en de begroting 2023 dienovereenkomstig te wijzigen;
- incidenteel € 553.558 in 2023 en in 2024 incidenteel € 256.364 en structureel € 652.420 in te zetten voor tijdelijke en structurele uitbreiding van de formatie, het upgraden van functies alsmede het aanstellen van een programmamanager door (her)bestemming van de beschikbare budgetten voor begeleiding van doelgroepen, het reïntegratiebudget, ESF React EU en een onttrekking van € 77.508 aan de algemene reserve en de begroting 2023 dienovereenkomstig te wijzigen;
- de in dit voorstel opgenomen begrotingswijziging 2023 vast te stellen en de wijziging van de budgetten 2024 op te nemen in de begroting 2024.

3. Inleiding

In het voorliggende implementatieplan wordt een drietal inhoudelijke aspecten uit het oorspronkelijke *Leerwerkbedrijf Werkplein Ability 2019-2026* beleidsplan anders en scherper gericht, omdat sinds de start van het transformatietraject veel is gebeurd. Er zijn bijvoorbeeld structurele tekorten aan arbeidskrachten ontstaan en de traditionele SW-voorzieningen sluiten minder goed aan op de behoefte van nieuwe doelgroepen. Ook hebben de versnelde ontwikkelingen binnen het gemeentelijke sociaal domein implicaties gehad voor de transformatie.

Het gaat hierbij om de volgende 3 aspecten:

1. Visie op infrastructuur;
2. Algemene voorziening;
3. Identiteit en naamgeving.

Ad 1. Infrastructuur Ability

Werkplein Ability kent nu nog de traditionele infrastructuur van een SW-bedrijf met afdelingen voor hout, metaal, lassen, assemblage, logistiek, schoonmaak, horeca, post en verpakken en een aan de buitendienst toegevoegde sector Groen. Met deze infrastructuur van Werkplein Ability bieden we inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt een passende en veilige werkplek en mogelijkheden zich te ontwikkelen.

Echter, deze hoeveelheid aan werksoorten zal gaan verdwijnen, omdat er geen instroom vanuit de WSW meer plaatsvindt. De infrastructuur willen we daarom gaan gebruiken voor andere doeleinden en openstellen voor nieuwe doelgroepen. Hierbij kan gedacht worden aan de inzet van de infrastructuur voor de bredere doelgroep van de Participatiewet en voor onderwijsdoeleinden (techniek). Ook kan de infrastructuur worden ingezet voor de inclusieve arbeidsmarkt.

Op basis van onze praktijkervaringen is gebleken dat de bestaande infrastructuur en de huidige en toekomstige gemeentelijke doelgroepen niet meer goed op elkaar aansluiten. Dit geeft aanleiding om de oorspronkelijke zienswijze in het beleidsplan *Leerwerkbedrijf Werkplein Ability* aan te passen. Dat wil zeggen dat we ons meer gaan richten op de huidige en toekomstige behoeften van inwoners in plaats van uit de huidige infrastructuur te denken en handelen.

Hiertoe gaan we vanuit Ontwikkelplein Het Hogeland de bestaande leerwerkvoorzieningen doorlichten en opnieuw richten. Daarnaast wordt ook systematisch ingezet op het

(onder)zoeken van nieuwe mogelijkheden om de lokale economie en de vitalisering van dorpen te ondersteunen. Bijvoorbeeld het faciliteren van het bieden van informele hulp of voorzien in diensten die nu soms onvoldoende beschikbaar zijn (zoals vervoer, tuinonderhoud).

Ter ondersteuning van deze plannen zijn we voornemens om een Regio Deal bij het Rijk in te dienen. Deze Regio Deal richt zich in brede zin op het vergroten van de welzijn van de inwoners en de samenlevingskracht.

Ad 2. Algemene voorziening

De infrastructuur van de SW ombouwen tot een algemene voorziening kost tijd en vraagt een bijdrage van verschillende partijen. Voorwaarde is dat de kwaliteit van het primaire proces op orde is. De komende periode wordt daarom de aandacht eerst gericht op het versterken en optimaliseren van de kwaliteit van dienstverlening aan de doelgroepen die er het meest baat bij hebben, zoals inwoners met een SW-indicatie, inwoners die een beschutte werkplek of afspraakbaan zoeken, statushouders, niet-uitkeringsgerechtigden en bijstandsgerechtigden.

Ad 3. Identiteit en naamgeving

Vertrekpunt in het beleidsplan Leerwerkbedrijf Werkplein Ability 2019-2026 is het realiseren van een Leerwerkbedrijf. Voorgesteld wordt om de naam Leerwerkbedrijf (ook de naam Sociaal Ontwikkelbedrijf is hier en daar gebruikt) te wijzigen in Ontwikkelplein Het Hogeland.

Dit doet meer recht aan het principe van een integrale voorziening waarin verschillende professionals en diensten binnen de gemeente hun rol spelen en hun bijdrage leveren. Ontwikkelplein Het Hogeland is meer dan de transformatie van Werkplein Ability.

Zo worden onze gemeentelijke activiteiten op het gebied van activering, participatie, werk en inkomen ook onderdeel van deze integrale aanpak. In iedere individuele situatie kijken we vanuit diverse invalshoeken naar wat er nodig is om de zelfredzaamheid en veerkracht van inwoners te vergroten. Uitgangspunten hierbij zijn preventief werken, maatwerk en innovatie.

Financiële implicaties

Voor de uitvoering van het implementatieplan zal de komende jaren incidenteel geld nodig zijn. Hiertoe stellen we voor om een incidenteel bedrag van € 600.000 beschikbaar te stellen ten behoeve van de benodigde ondersteuning. Het geld wordt onder meer ingezet voor programmamanagement en extra opleidingen.

Het implementatieplan heeft ook financiële implicaties voor de inzet van bestaande (structurele) middelen. Zo is een investering in formatie nodig. Reden hiervoor is dat de caseload per medewerker nu te hoog is en dat de leiding teveel belast wordt met de dagelijkse gang van zaken waardoor er onvoldoende tijd en ruimte is om de noodzakelijke veranderbeweging vorm en inhoud te geven.

De benodigde uitbreiding in formatie kan grotendeels opgevangen worden door het (her)bestemmen van bestaande budgetten en het jaarrekeningresultaat 2022 met name het inzetten van de middelen van het ESF REACT-EU.

In 2022 is binnen het sociaal domein (onder meer op het terrein van arbeidsparticipatie) een financieel overschot ontstaan. Achterliggende oorzaken zijn enerzijds externe en niet beïnvloedbare factoren en anderzijds een onderbezetting van het ambtelijk apparaat als gevolg van vacatures en ziekte. We willen deze beschikbare middelen anders besteden maar wel zoveel mogelijk blijven inzetten om onze doelen voor onze (kwetsbare) inwoners te realiseren.

3.1 Aanleiding

Sinds het raadsbesluit van 2020 hebben we diverse stappen gezet om Ability om te vormen naar een ontwikkelbedrijf. Zoals hiervoor vermeld hebben zich externe en interne

ontwikkelingen voorgedaan die aanleiding geven om af te wijken van de koers zoals verwoord in het oorspronkelijke beleidsplan. De wijze waarop we dit vorm en inhoud geven staat omschreven in het voorliggende implementatieplan.

3.2 Bevoegdheid raad

In het implementatieplan Ontwikkelplein Het Hogeland wordt een drietal beleidsmatige zaken anders en scherper gericht. Het gaat om de visie op de infrastructuur, de algemene voorziening en identiteit en naamgeving. Voor deze expliciete koersverandering vragen we instemming van de raad. Deze aanpassing heeft ook financiële implicaties. Het vrijgeven en (her)bestemmen van geld en het beschikbaar stellen van budget behoort tot het budgetrecht van de raad.

3.3 Wettelijk of beleidskader

Het coalitieakkoord “Samen Bouwen- 2022-2026” en de Participatiewet vormen de kaders voor het implementatieplan.

3.4 Historische context

De implementatieperiode van zeven jaar is gestart in 2020 met de vaststelling door de gemeenteraad van het beleidsplan *Leerwerkbedrijf Werkplein Ability 2019-2026* (d.d. 15 april 2020).

Middels onder meer de monitor sociaal domein is de gemeenteraad de afgelopen drie jaren geïnformeerd over de voortgang van de transformatie van het Werkplein Ability naar Ontwikkelplein Het Hogeland.

Hieronder volgt een korte terugblik op de genomen stappen.

In 2020 heeft het proces veel vertraging opgelopen door de Corona crisis. Verder stond het eerste jaar van de transformatieperiode vooral in het teken van het bij elkaar brengen van de verschillende onderdelen om van daaruit de nieuwe werkwijze en begeleiding te organiseren.

Na de zomer van 2021 is gestart met een scholingsprogramma voor alle medewerkers c.a. die een rol hebben in begeleiding van mensen in het kader van werk en werkzoekenden. Gestart is met generieke sessies met bijna 100 medewerkers en daarna volgden per functiegroep specifieke sessies (werkleiders en voormensen). Alle werkcoaches volgden een basisopleiding voor gecertificeerde jobcoach.

In de monitor sociaal domein 2022 is aangegeven dat analyses zijn uitgevoerd op de in- en uitstroom van de verschillende doelgroepen. De wijze waarop de uitstroom opgevangen wordt door de instroom uit de nieuwe doelgroepen is nader uitgewerkt. Op basis hiervan werd ervan uit gegaan dat elke SW-er die de dienst verlaat, vervangen zou worden door 50% beschut werk en 50% afspraakbaan.

Ook is in de reguliere P&C cyclus verslag gedaan over de voortgang van de uitvoering en de financiële gevolgen.

In 2020 heeft de gemeenteraad bij de vaststelling van het beleidsplan *Leerwerkbedrijf Werkplein Ability 2019-2026* € 300.000 beschikbaar gesteld.

Dit krediet is besteed aan:

Investering in gebouw en inrichting van het leerwerkbedrijf	139.000
Extra begeleiding doelgroep en opstellen businesscase/implementatieplan	161.000

4. Beoogd resultaat (of effect)

We willen mensen in staat stellen op hun manier deel te nemen aan de maatschappij. Als het lukt om mensen op te leiden en te behouden voor werk in de gemeente Het Hogeland heeft het ook een positieve invloed op de leefbaarheid.

Ook willen we met het openstellen van de infrastructuur de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt verbeteren en verkleinen zodat inwoners zich via praktijkleren verder kunnen ontwikkelen.

Naast de doorontwikkeling van onze inwoners zetten we deze voorziening ook in voor het bieden van beschut werk als een vangnet.

Klantreis

Elke inwoner die dat nodig heeft of baat bij heeft bieden we een optimale klantreis. Een klantreis is een op het individu toegesneden ontwikkelroute naar- en in werk, participatie en inkomen met als doel om de eigen regie en zelfredzaamheid te versterken. We werken integraal en in samenhang met de integrale sociale teams en kijken vanuit de inwoner wat nodig is en stemmen daar onze gezamenlijke activiteiten op af. Zo ontstaat voor de inwoner samenhang. De klantreis begint bij het sociaal loket en wordt ondersteund met een adequaat cliëntvolgsysteem.

Er is ook veel aandacht voor de ontwikkeling van onze eigen medewerkers in de rol van procesondersteuner, jobcoach of werkcoach. Zo gaan alle professionals aan de slag met hun persoonlijke ontwikkeltraject gericht op versterken van persoonlijk leiderschap en vakmanschap.

5. Toelichting

5.1 Argumenten/motivering

Door veranderende regelgeving, ontwikkelingen op de arbeidsmarkt dient Werkplein Ability zich aan te passen aan de nieuwe omstandigheden. Zo zal er geen instroom vanuit de WSW meer plaatsvinden. De terugloop van SW-medewerkers willen we enerzijds opvangen met nieuw beschut werk en afspraakbanen. Anderzijds door Ability te verbreden en op lange(re) termijn om te vormen tot een algemene voorziening waar iedereen terecht kan voor een stage of praktijkopleiding of voor hulp om op welke manier dan ook (opnieuw) te kunnen participeren.

5.2 Risico's

Economische ontwikkelingen, veranderingen in demografie, nieuwe wetgeving, veranderingen in de doelgroep zijn mogelijke risico's. Dit zijn autonome ontwikkelingen met risico's die altijd gelden.

6. Financiële aspecten en wijze van dekking

Zoals reeds vermeld is voor de resterende jaren van de transformatieperiode extra incidentele financiering nodig van € 600.000. Dit budget wordt ingezet voor de benodigde ondersteuning bij de uitvoering van het implementatieplan.

Voor de jaren 2023 t/m 2026 gaat het om € 300.000 voor het ontwikkelen en uitvoeren van vakmanschaps-/ professionaliseringsprogramma in volledige samenhang met het programma Transformatie Sociaal Domein. Voor het maken van analyses en plannen van de werkleervervoorzieningen en ondersteuning bij het ontwikkelen van de Klantreis (kader, structuur en processen) wordt € 100.000 gevraagd. Het uitvoeren van het implementatieplan vraagt de komende jaren om € 200.000 extra ondersteuning door de ondersteunende teams van HRM, Communicatie en ICT. Ook zal de huisstijl van Werkplein Ability omgevormd moeten worden naar Het Ontwikkelplein Het Hogeland.

Voorgesteld wordt om het bedrag van € 600.000 te dekken uit de algemene reserve en de begroting 2023 dienovereenkomstig te wijzigen.

Daarnaast wordt voorgesteld om in 2023 incidenteel € 553.558, 2024 incidenteel € 256.364, 2024 structureel € 652.420 beschikbaar te stellen voor tijdelijke en structurele uitbreiding van de formatie, het upgraden van functies alsmede het (tijdelijk) aanstellen van een programmamanager en advisering implementatie en transformatie.

De dekking van deze bedragen kan gevonden worden door de (her)bestemming van de beschikbare middelen voor begeleiding van de doelgroepen, het re-integratie budget en ESF React EU en een onttrekking van € 77.508 aan de algemene reserve

De uitsplitsing van deze middelen is opgenomen in de financiële bijlage van het implementatieplan.

De hiervoor genoemde financiële gevolgen zijn in bijgevoegde begrotingswijziging uitgewerkt.

7. Inbreng belanghebbenden

Het implementatieplan is tot stand gekomen op basis van vele gesprekken, analyses en sessies met direct en indirect betrokkenen. Ook is gesproken met enkele direct betrokkenen uit de omgeving van het huidige Werkplein Ability. De ondernemingsraad en de onderdelencommissie van Werkplein Ability zijn betrokken bij de totstandkoming van dit plan.

8. Vervolgtraject

8.1 Uitvoering

We trekken een tijdelijke programmamanager aan (voor maximaal 3 jaar) die sturing gaat geven aan de veranderbeweging en die het implementatieplan vertaalt in een programmacontract en samen met de teamcoaches en programmamanager 'transformatie sociaal domein' het plan tot uitvoering brengt.

8.2 Tijdspad

In het implementatieplan is een fasering gedefinieerd over drie jaar.

8.3 Communicatie

Binnen de gemeente vindt communicatie via eigen kanalen plaats. Het opstellen van een communicatieplan is een belangrijk onderdeel van het implementatieplan.

8.4 Evaluatie

In de reguliere P&C-cyclus blijven we de gemeenteraad informeren over de voortgang van de uitvoering van het implementatieplan Ontwikkelplein Het Hogeland.

Bijlage(n):

Implementatieplan Het Ontwikkelplein Het Hogeland (versie 27 juli 2023).

Begrotingswijziging Implementatieplan ontwikkelplein Het Hogeland.

Achterliggende documenten:

Beleidsplan *Leerwerkbedrijf Werkplein Ability 2019-2026* (versie 4 februari 2020)

Wij nemen aan u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Winsum, 5 september 2023.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Het Hogeland,

Gemeentesecretaris,

Burgemeester,

Paul van Vilsteren

Henk Jan Bolding